

Աշուն 2004

ԱՄՆ-ի կառավարության աջակցությունը Հայաստանին Տեղեկագիր ԱՄՆ-ի դեսպանություն, Երևան, Հայաստան

Դեսպանի ուղերձը

Ավելի քան մեկ տասնամյակ առաջ անկախություն ձեռք բերելուց հետո Հայաստանի Հանրապետությունը հսկայական առաջընթաց է գրանցել շուկայական հարաբերությունների վրա հիմնված ժամանակակից ժողովրդավարական հասարակություն կառուցելու ձանապարհին: Չնայած խորհրդային շրջանում առկա քաղաքական ճնշումներին և վարչական տնտեսությանը, 1988 թ.-ի ուժեղ երկրաշարժին և զինված հակամարտությանը, Հայաստանն այժմ բարեկեցիկ և ժողովրդավարական ապագա ակնկալելու բոլոր հիմքերն ունի: Միացյալ Նահանգները հպարտ է, որ, սերտորեն համագործակցելով ՀՀ կառավարության, հասարակական կազմակերպությունների, միջազգային դրույթների, ամերիկահայ համայնքի և մասնավոր սեկտորի հետ, կարևոր դեր է խաղում անցումային այս շրջանում: Սույն տեղեկագիրը հակիրձ ներկայացնում է մեր աջակցության ընթացիկ ծրագրերը:

1992 թ.-ին ԱՄՆ-ի դիվանագիտական առաքելության բացումից ի վեր Միացյալ Նահանգներն ավելի քան 1,5 միլիարդ դոլարի օգնություն է տրամադրել Հայաստանին: Մինչև 1990-ական թվականների կեսը մեր օգնության ծրագրերը հիմնականում նպատակ ունեին հոգալ ազգաբնակչության մարդասիրական խիստ կարիքները: Այնպես ստացվեց, որ ես մասնակցել եմ 1988 թ.-ի երկրաշարժից հետո Հայաստանին տրվող ամերիկյան օգնության կազմակերպման գործին: Վաշինգտոնից այդ օգնությունը համակարգելու ժամանակ ես արդեն իսկ լավ պատկերացում էի կազմել մեր երկու երկրների միջև գոյություն ունեցող եզակի հարաբերությունների և բարեկամության մասին, որոնց խորհրդանիշն էր ամերիկյան ժողովրդի առատաձեռն ներդրումը Հայաստանի և նրա ապագայի մեջ: Այդ ժամանակ Հայաստանի ողջ տարածքում մենք տրամադրում էինք առաջին անհրաժեշտության ապրանքներ՝ սնունդ, վառարաններ և վառելիք, որպեսզի Հայաստանին օգնենք հաղթահարել անկախության առաջին տարիների դժվարությունները: Իրավիճակի կայունացումից հետո մենք փոխել ենք մեր օգնության հիմնական շեշտը, ավելի մեծ տեղ տալով զարգացման ծրագրերին, որոնք Հայաստանին օգնում են զարգացնել ապագայում անհրաժեշտ երկարաժամկետ կարողությունները:

Մեր աջակցության ծրագրերը ներկայում Հայաստանին օգնում են հասնել երեք հիմնական նպատակների՝ բաց և բազմակարծիք

քաղաքացիական հասարակության, գործուն շուկայական տնտեսության և տարածաշրջանում կայուն ու անվտանգ մթնոլորտի հաստատման: Այդ նպատակներին հասնելու համար Հայաստանին աջակցություն են ցուցաբերում ԱՄՆ-ի կառավարության տարբեր մարմիններ՝ յուրաքանչյուրն իր մասնագիտացված ոլորտում: Նրանց ծրագրերն ընդգրկուն են ինչպես կարձաժամկետ, այնպես էլ երկարաժամկետ ծերնարկումներ, որոնք և անմիջական օգնություն են ապահովում միջին հայաստանցիներին, ովքեր դեռ օգուտներ չեն քաղել Հայաստանի անցումային գործընթացներից, և նպաստում են երկարաժամկետ կառուցվածքային բարեփոխումներին: Մենք շարունակում ենք Հայաստանին օգնել՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության փոխադարձ ընդունելի գիշումային լուծում գտնելու, ինչպես նաև տարածաշրջանային համագործակցության շրջանակներն ընդլայնելու գործում:

Հայաստան ժամանելուց ի վեր ինձ վրա մեծ տպավորություն են թողել ոչ միայն մեր աջակցության ծրագրերի բազմակողմանիությունն ու խորությունը, այլ դրանք իրականացնող ԱՄՆ-ի կառավարության աշխատակիցների և ծրագրերի մշակման, իրականացման և գնահատման գործում նրանց աջակցող գործընկերների բարձր որակն ու բժախնդրությունը: Մենք անում ենք ամեն ինչ, որպեսզի ԱՄՆ-ի կառավարության ֆինանսավորմամբ Հայաստանի ժողովրդին տրամադրվող աջակցությունը լինի բարձրագույն որակի:

Ինձ վրա մեծ տպավորություն է թողնում հայ ժողովրդի կամքը, ստեղծարարությունը և վճռականությունը: Ես մեծ հույսեր ունեմ այս հպարտ երկրի ապագայի համար, և ինձ համար մեծ պատիվ է ներկայացնել Միացյալ Նահանգների նախագահին և ժողովուրդը և նրանց նվիրվածությունն այդ ապագային:

Զոն Մ. Էվանս
Դեսպան

Տավուշի և Լոռու մարզերում ԱՄՆ-ի կառավարության «Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամի» առաջին ծրագրերի հանդիսավոր բացումը

ԱՄՆ-ի կառավարության «Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամի» շնորհիվ Նոյեմբերյանի երեխաներն այժմ կարող են իրենց ազատ ժամանակն արդյունավետորեն անցկացնել վերանորոգված և ամբողջությամբ կահավորված մարզադպրոցում: Ամեն օր մարտական արվեստով և թերև ատլետիկայով զբաղվելու, ինչպես նաև այլ միջոցառումներին մասնակցնելու համար մարզադպրոց են այցելում տարբեր տարիքի երեխաներ:

Հունիսի 2-ին ԱՄՆ-ի դեսպանության ներկայացուցիչները հանդիսավոր պայմաններում բացեցին Տավուշի մարզի Նոյեմբերյան քաղաքի

Վերանորոգված մարզադպրոցը: Այս ծրագիրն առաջինն էր Հայաստանում ԱՄՆ-ի կառավարության «Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամի» ծրագրերի շարքում: Նոյեմբերյանի տեղական համայնքի առաջարկությամբ, ԱՄՆ-ի կառավարության կողմից տրված դրամաշնորհն օգտագործվել է դպրոցը Վերանորոգելու և կահույք ու մարզական սարքավորումներ ձեռք բերելու համար: Ծրագրի շրջանակներում համայնքը տրամադրել էր կամավոր աշխատուժ և մորիլիզացրել էր տեղական ռեսուրսները: Դպրոցում հյուրասենյակներ բացելու և նոր տեսակի ծառայություններ մատուցելու շնորհիվ մարզական այս համալիրն այսուհետ կկարողանա ապահովել իր ֆինանսական կենսունակությունը:

«Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամի» երկրորդ ծրագիրը՝ խաղահրապարակ ու մարզադաշտ Վանաձորի Տարոն-4 թաղամասում, օգոստոսի 17-ին հանդիսությամբ բացել է ԱՄՆ-ի փոխդեսպան Էնթոնի Գոդֆրին: Մինչ այդ Տարոն թաղամասում չկար որևէ ապահով վայր, որտեղ երեխաները կկարողանային հավաքվել և մարզական միջոցառումներ կազմակերպել: Համայնքին խիստ մտահոգում էր այն փաստը, որ երեխաները որպես խաղահրապարակ էին օգտագործում երկրաշարժից տուժած շենքերի ավերակները: Տեղական հասարակական կազմակերպություններից մեկը համայնքի անդամների հետ միասին վերականգնել է խաղահրապարակի սարքավորումները, կառուցել է մարզադաշտ, տեղադրել է նստարաններ և ցանկապատեր՝ այդպիսով ապահով միջավայր ստեղծելով համայնքի մոտ 700 երեխաների համար:

Դեսպանության «Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամի» առաջին փուլի դրամաշնորհների տրամադրման պաշտոնական արարողությունը տեղի է ունեցել 2004 թ.-ի մարտի 15-ին: Այդ օրը դեսպանությունը դրամաշնորհներ է տրամադրել ութ մարզեր ներկայացնող տասը համայնքներին: «Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամը» տեղական համայնքներին օգնում է փոքրածավալ ծրագրեր իրականացնել՝ ամենահրատապ տեղական խնդիրները լուծելու նպատակով: Ծրագրը դեկավարում է ԱՄՆ-ի Միջազգային գարգաման գործակալությունը (ԱՄՆ ՄԶԳ), իսկ անմիջական իրականացնողը «Փրկեցեք երեխաներին» կազմակերպությունն է: Դեսպանությունը հույս ունի, որ ծրագրը մոտ ապագայում կշարունակվի, և ներկայումս քննում է 2004 թ.-ի հուլիսին հայտարարված երկրորդ փուլի դիմումները:

Ծրագրի մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել «Փրկեցեք երեխաներին» կազմակերպությանը՝ www.cshf.am հասցեով, կամ այցելել www.usa.am/assistance վեբ-կայքը:

ԱՄՆ-ի կառավարության օգնությամբ հայ աշակերտները միանում են «օնլայն» աշխարհին

Ինտերնետային կապ չունեցող հեռավոր շրջաններում հայ աշակերտներն այժմ կարող են ինտերնետից օգտվել ԱՄՆ-ի կառավարության օգնության և «Փրոցեկտ Հարմոնի» կազմակերպության Հայաստանի դպրոցների փոխկապակցվածության ծրագրի շարժական լաբորատորիայի շնորհիվ: Երբ շարժական լաբորատորիան մտնում է քաղաք, հատուկ մասնագետները երեխաներին սովորեցնում են, թե ինչպես օգտվել ինտերնետից: Այդ ծրագիրը կոչված է ապահովել, որ Հայաստանի երիտասարդությունը հետ չմնա աշխարհի օնլայն զարգացումներից:

Հայաստանի ինտերնետային շարժական առաջին լաբորատորիան պաշտոնապես բացվել է 2004 թ.-ի հունիսի 14-ին, Գեղարքունիքի մարզի սահմանամերձ գոտում: Բացման արարողությանը մասնակցում էին ԱՄՆ-ի դեսպան Ջոն Օրդուեյը, Գեղարքունիքի մարզպետ Ստեփան Բարսեղյանը և ՀՀ Ազգային ժողովի կրթության, երիտասարդության և մշակույթի մշտական համձնաժողովի նախագահ, պատգամավոր Հրանուշ Հակոբյանը: «Երբ եկա Հայաստան և իմացա Հայաստանի դպրոցների փոխկապակցվածության այս հրաշալի ծրագրի մասին, ինձ մտահոգող հարցերից մեկն այն էր, թե ինչպես անել, որ հեռավոր շրջանների դպրոցները կարողանան օգտվել ինտերնետից և կապվել արտաքին աշխարհի հետ» - ասել է դեսպան Օրդուեյը: «Անհնար է հեռավոր գյուղերի բոլոր դպրոցները միացնել ինտերնետին, և դրա համար մենք ինտերնետը նրանց կիացնենք այս շարժական լաբորատորիայի օգնությամբ»:

Շարժական լաբորատորիան, որն ինտերնետին է միանում արբանյակային կապի միջոցով, յուրաքանչյուր բնակավայրում մնում է տասը օր և դասեր է կազմակերպում աշակերտների, ուսուցիչների և համայնքի անդամների համար: 20 գյուղեր առաջին շրջայցից հետո շարժական լաբորատորիան նույն գյուղերը կայցելի երկրորդ անգամ, որպեսզի ավելի մեծ թվով մարդիկ ծանոթանան տեղեկատվական և հեռահաղորդակցության տեխնոլոգիաներին: Լաբորատորիան ունի հինգ համակարգիչ և մեկական սկաներ, պրինտեր և LCD պրոյեկտոր: Շարժական լաբորատորիան առաջինն է ոչ միայն Հայաստանում, այլ նաև նախկին ԽՍՀՄ-ի ողջ տարածքում: Այն ծառայելու է 20 հեռավոր սահմանամերձ գյուղերում բնակվող 12500 մարդկանց, այդ թվում՝ 2000 աշակերտներին և 400 ուսուցիչներին, ինչպես նաև մեծ թվով փախստականներին: Շարժական լաբորատորիան Հայաստանի դպրոցների փոխկապակցվածության ծրագրի մի մասն է կազմում: Ծրագիրը ֆինանսավորվում է Հայաստանին ԱՄՆ-ի կառավարության աջակցությունից և իրականացվում է «Փրոցեկտ Հարմոնի» կազմակերպության կողմից:

Լրացնիչ տեղեկությունների համար այցելել հետևյալ վեբ-կայքը՝
<http://www.projectharmony.org/cgi-bin/pubs/news/show.pl?index=1086789450>

Հայաստանի դպրոցների փոխկապակցվածության ծրագրի շարժական լաբորատորիան այցելում է Կութ գյուղը՝ համակարգչային տեխնիկայի դասեր անցկացնելու համար: «ՓրոցԵկտ Հարմոնի» կազմակերպության կողմից իրականացվող այդ ծրագիրը աշակերտներին, ուսուցիչներին և համայնքի անդամներին ծանոթացնում է կրթական նոր տեխնոլոգիաների հետ՝ Հայաստանի տարբեր շրջաններում գտնվող 330 դպրոցներում համակարգչային ինտերնետային կենտրոնների ցանց ստեղծելու միջոցով: Շարժական լաբորատորիան այցելում է հեռավոր գյուղեր, որպեսզի այդ մեկուսացված համայնքները նույնպես կարողանան մասնակցել ծրագրին:

ԱՄՆ-ի դեսպանության նոր շենքի շինարարությունն առիթ է հանդիսանում հայ շինարար/բանվորների վերապատրաստման ծրագրի համար

ԱՄՆ-ի դեսպանության և ԱՄՆ ՄԶԳ-ի մասնագիտական վերապատրաստման ծրագրի շնորհիվ հայ շինարար բանվորները արժեքավոր աշխատանքային հմտություններ են ձեռք բերել: Այդ նոր հմտությունների շնորհիվ նրանք այժմ կարող են ավելի լավ և բարձր վարձատրվող աշխատանք փնտրել շինարարության ոլորտում:

ԱՄՆ-ի դեսպանության նոր շենքի շինարարության ընթացքում հայ բանվորները տեղում ծանոթանում են շինարարական վերջին տեխնոլոգիաներին:

Երևանում ԱՄՆ-ի դեսպանության նոր շենքի շինարարության ընթացքում «Զի Էյ Զոնս» կապալառու կազմակերպությունը հանգել էր այն եզրակացության, որ Հայաստանի աշխատուժի շուկան չունի բավարար թվով բանվորներ, ովքեր ծանոթ են արևմտյան շինարարական տեխնոլոգիաներին և ամերիկյան ու եվրոպական նյութերին ու չափանիշներին: Աշխատուժի շուկայի այդ բացը լրացնելու համար «Զի Էյ Զոնսը» ստիպված էր բանվորներ հրավիրել այլ երկրներից: Չնայած արտասահմանցի բանվորների օգնությամբ ընկերությունը կարող էր բավարարել իր պահանջները, կապալառուն չիրաժարվեց տեղական բանվորներ վարձելու և Հայաստանի տնտեսությանն աջակցելու գաղափարին:

Միևնույն ժամանակ ԱՄՆ ՄԶԳ-ի հայաստանյան գրասենյակը պատրաստվում էր մասնագիտական ուսուցման դասընթացներ կազմակերպել՝ արագ զարգացող տնտեսության պատճառով գործազուրկ դարձած մասնագետներին վերապատրաստելու համար: Միացնելով իրենց ջանքերը, ԱՄՆ ՄԶԳ-ն և ԱՄՆ-ի դեսպանությունը փորձեցին փակել դեսպանության նոր շենք կառուցելու համար անհրաժեշտ

մասնագիտությունների և Հայաստանի աշխատուժի շուկայում առկա հմտությունների միջև եղած ճեղքվածքը:

ԱՄՆ-ի դեսպանությունը և ԱՄՆ ՍԶԳ-ն մշակել են մի ծրագիր, որի նպատակն է միջազգային շինարարական չափանիշներին համապատասխանող տեղական աշխատուժ պատրաստել: ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալությունը տրամադրել է ուսումնական պլանը, իսկ դեսպանությունը ֆինանսավորել է դասընթացի առաջին փուլերը: Շինարարական ուսուցման մասնագետների թիմը նախապատրաստել է շինարարների վերապատրաստման դասընթացի ծրագիրը, որին իրենց մասնակցությունն են բերել նաև դեսպանության շենքի շինարարության վրա աշխատող մասնագետները: Դասընթացի ընթացքում ուսումնասիրվում են մեծածավալ շինարարության մեջ անհրաժեշտ մասնագիտություններից շատերը, այդ թվում՝ էլեկտրական ցանցերի, ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի տեղադրում, սվաղում, սալիկապատում, ատաղձագործություն և ներկարարություն: Ծրագրի մասնակիցների հավաքագրման, դիմումներ ընդունելու և բաշխելու, ինչպես նաև ծրագրի մասին տեղեկություններ տրամադրելու գործով գրադպում են ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության աշխատանքի և գրադպության կենտրոնները:

Դասընթացը ներկայումս բաղկացած է 2-3 շաբաթ տևող դասախոսություններից ու երկշաբաթյա գործնական պարապմունքներից: Շրջանավարտները ստանում են վկայական, իսկ լավագույններին տրվում է աշխատանք ԱՄՆ-ի դեսպանության նոր շենքի շինարարությունում:

ԱՄՆ-ի դեսպանության նոր շենքի շինարարության ավարտից հետո այս ծրագիրը չի ավարտվի: ԱՄՆ ՍԶԳ-ն Վերջերս հանդիպել է տեղական շինարարական ընկերությունների հետ, որպեսզի պարզի, թե նրանց ինչպիսի մասնագետներ են անհրաժեշտ Հայաստանում մեծածավալ և արևմտյան չափանիշներին համապատասխանող շինարարական աշխատանքներին մասնակցելու համար, և ներկայումս բանակցություններ է վարում տեղական ընկերություններին ավելի հմուտ աշխատուժ տրամադրելու ուղղությամբ: Ծրագիրը բարձրացնում է շինարարության չափանիշները ողջ Երկրում և օգնում է բարձրացնել Հայաստանի շինարար բանվորների կենսամակարդակը:

Լրացնիչ տեղեկությունների համար այցելել հետևյալ վեբ-կայքը՝
www.usaid.gov/am/article-embassyvocational.html

ԱՄՆ-ի օգնությունը հույս է տալիս երկրաշարժի գոտուն

ԱՄՆ-ի կառավարության աջակցության շնորհիվ երկրաշարժի գոտում ապրող այս հայ ընտանիքը այժմ կարող է հապատությամբ հյուրեր ընդունել իրենց նոր և ապահով բնակարանում:

1988 թ.-ի ավերիչ երկրաշարժը ավելի քան 25000 մարդու կյանք խլեց, իսկ հազարավոր հայ ընտանիքներ անօթևան մնացին: Վերականգնումը դանդաղ էր ընթանում, իսկ վերակառուցումը վեր էր երկրի սահմանափակ հնարավորություններից, նույնիսկ չնայած միջազգային դոնորների օգնությանը: Ավերված էին դպրոցները, գործարանները, եկեղեցիները և հիվանդանոցները: Տարիներ շարունակ երկրաշարժից տուժածներից շատերն ստիպված էին ապրել ժամանակավոր տնակներում կամ հանրակացարաններում:

2001 թ.-ին ԱՄՆ ՍԶԳ-ն մեկնարկեց իր երկրաշարժի գոտու վերականգնման ծրագիրը, որի նպատակն էր օգնել առավել տուժած Շիրակի և Լոռու մարզերի համայնքներին: Դա մեծածավալ եռամյա քաղաքաշինական ծրագիր է, որի ընթացքում ավելի քան 31 միլիոն դոլար է ներդրվել տարածաշրջանը վերակառուցելու և աշխուժացնելու համար: Ծրագրի առանցքում ընկած էր արդեն ապացուցված, սակայն դեռ լայն կիրառում չունեցող մի մեխանիզմ՝ բնակարանային վկայագրերը: Ծրագրում ընդգրկված ընտանիքներին ԱՄՆ ՍԶԳ-ի կողմից տրվող այդ վկայագրերի անվանական արժեքը հիմնված է բնակարանների միջին շուկայական գնի վրա: Վկայագրի ստացած ընտանիքները պարտավոր էին ինքնուրույն գտնել և գնել նոր բնակարան կամ տուն: Կաձառողը գումարը ստանում էր վկայագրի հիման վրա կատարված բանկային փոխանցումով:

Այդ ծրագիրն այժմ ընդլայնվում է ԱՄՆ ՍԶԳ-ի և ՀՀ կառավարության համատեղ ջանքերով: Բնակարանային վկայագրերի ծրագրին պետք է մասնակցեն Շիրակի մարզի չորս գյուղերը: Նախատեսվում է, որ ԱՄՆ-ի կառավարության օգնության ծրագրերի միջոցով ավելի քան 5500 ընտանիքներ մինչև ծրագրի ավարտը նոր բնակարաններ կամ տներ կունենան:

Լրացնից տեղեկությունների համար այցելել հետևյալ վեբ-կայքը՝
www.usaid.gov/am/eqzprogram.html

Գյումրիում այս տնակի ապամոնտաժումը տեղ է բացում, որը կարող է այլ նպատակներով օգտագործվել:

Կապանի հոգեբուժարանն այժմ արդեն կարող է պատշաճ ձևով ծառայել Հայաստանի Սյունիքի մարզի համայնքներին

Սյունիքի շրջանային հոգեբուժական-նյարդաբանական հիվանդանոցի սենյակները վատ վիճակում էին: Ձեռուցման բացակայության պատճառով հիվանդները երբեմն որպես վառելիք օգտագործում էին հիվանդասենյակների մանրահատակը:

Սյունիքի շրջանային հոգեբուժական-նյարդաբանական հիվանդանոցի վերանորոգված խոհանոցն ունի տաք ջուր, նորոգված ջեռուցման համակարգ, հատակ, պատուհաններ: Այստեղ կատարվել են նաև ներքին հարդարման աշխատանքներ:

Կապանում Սյունիքի շրջանային հոգեբուժական-նյարդաբանական հիվանդանոցը վերանորոգումից առաջ: Շենքի անմիտար արտաքին տեսքը ակնհայտ է՝ դարձնում շինության մեջ առկա կառուցվածքային լուրջ խնդիրները՝ ինչպես ներսում, այնպես էլ դրսում:

Ղեսպան Զոն Օրդուեյք Կապանի Սյունիքի վերանորոգված շրջանային հոգեբուժական-նյարդաբանական հիվանդանոցը բացել է 2004 թ.-ի հունիսի 4-ին: Վերանորոգման ծրագիրը Հայաստանին ԱՄՆ-ի կառավարության աջակցության մի մասն է կազմում և իրականացվել է «Փրկեցեք Երեխաներին» կազմակերպության կողմից՝ սոցիալական բարեփոխումների և հանրային աշխատանքների նրանց ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի գաղափարը ծնվել է 2003 թ.-ի հունիսին, երբ «Փրկեցեք Երեխաներին» կազմակերպությունը երկու հուգիչ նամակներ էր ստացել՝ օգնության խնդրանքով: Առաջին նամակը գրել էր հոբեգուժարանի ղեկավարը, իսկ երկրորդը՝ Սյունիքի մարզպետը: Հիվանդանոցը բժշկական, կանխարգելիչ, հոգեբուժական, նյարդաբանական և նարկոլոգիական բուժման ծառայություններ է մատուցում Սյունիքի ողջ բնակչությանը, որը կազմում է 163900 մարդ: Հիվանդանոցն ունի 2180 գործառնություն, որոնց մեծամասնությունը սոցիալապես անապահով են: Հիվանդներից ոմանք լքվել են կամ անտեսվում են իրենց հարազատների կողմից, իսկ շատերն ինտենսիվ խնամք են պահանջում: Շատ դեպքերում հիվանդանոցի 80 մահճակալներն այդ հիվանդների միակ ապաստանն են:

Նամակներում նկարագրված էին հիվանդանոցի անմիտար վիճակն ու հիվանդների կարիքները: Վերանորոգման խիստ կարիք ունեին հիվանդանոցի տանիքը, կոյուտին, հիվանդասենյակները, խմելու ջրի համակարգը, միջանցքները և խոհանոցը: Շենքի վիճակի պատճառով աշխատակիցները չեն կարող ապահովել տարրական հիգիենայի պահանջների կատարումը: Հիվանդներին տարբեր տեսակի վարակներից զերծ պահելու համար աշխատակիցները ստիպված էին զուգարանների բետոնե պատերն ու հատակն ամենոր քլորով լվանալ: Դրա արդյունքում քլորի հոտը տարածված էր ողջ շենքով մեկ, ինչը դժվարացնում էր ինչպես հիվանդների, այնպես էլ աշխատակազմի կյանքը: Չմեռային ամիսներին հիվանդները այրում էին հիվանդանոցի մանրահատակը՝ սենյակները ջեռուցելու համար:

«Փրկեցեք Երեխաներին» կազմակերպությունը մոբիլիզացրեց Կապանի համայնքը և ԱՄՆ-ի կառավարության օգնությամբ վերանորոգման լուրջ

աշխատանքներ կատարեց հիվանդանոցում: Ծրագրի ընդհանուր բյուջեի զգալի մասը կազմում են տեղական ինքնակառավարման մարմինների և համայնքի ներդրումները: 2003 թ.-ի հոկտեմբերից մինչև 2004 թ.-ի ապրիլը տևած վերանորոգման աշխատանքները կատարվել են տեղացի բանվորների ուժերով: Տեղադրվել են վառարաններ, փոխվել է տանիքը, վերականգնվել են ջրամատակարարման ու կոյուղու համակարգերը, նորոգվել են դռներն ու պատուհանները, փոխվել է հատակը, սալիկապատվել են գուգարանները և բարեկարգվել է հիվանդանոցի շրջակայքը: Հիվանդանոցի վերանորոգումն ու բարեկարգումն նորմալ սանհտարական և հիգիենիկ պայմաններ են ստեղծել, ինչպես նաև հիվանդների համար առողջ ու հարմարավետ միջավայր:

Ծրագրի մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել «Փրկեցեք երեխաներին» կազմակերպությանը՝ www.cshf.am հասելով

ԱՄՆ-ի պաշտպանության դեպարտամենտը Թալինի շրջանային հիվանդանոցին օգնում է կրկին ոտքի կանգնել

Երկու բանվորներ գննում են Թալինի վերանորոգված շրջանային հիվանդանոցի նոր կաթսան: Մինչև ԱՄՆ-ի Զինված ուժերի եվրոպական հրամանատարության մարդասիրական օգնության ծրագրի շրջանակներում ԱՄՆ-ի պաշտպանության դեպարտամենտի կողմից հիվանդանոցի վերանորոգումը հիվանդները ստիպված էին բուժվել ցուրտ սենյակներում:

Թալինի շրջանային հիվանդանոցը վերանորոգվել է ԱՄՆ-ի պաշտպանության դեպարտամենտի մարդասիրական օգնության ծրագրի շրջանակներում: Հիվանդանոցն այժմ ունի նոր տանիք, ջեռուցման նոր համակարգ, ավարտված են ներքին հարդարման աշխատանքները:

Թալինի շրջանային հիվանդանոցը տարիներ շարունակ գտնվում էր անմիտար վիճակում: Երկարատև անուշադրության և ֆինանսական միջոցների բացակայության արդյունքում բովածենտրոնը հայտնվել էր քայլայման եզրին: ԱՄՆ-ի պաշտպանության դեպարտամենտի շնորհիվ Թալինի շրջանային հիվանդանոցը այժմ դարձել է Արագածոտնի մարզի առաջատար առողջապահական կենտրոններից մեկը:

Թալինի շրջանային հիվանդանոցի վերանորոգման ծրագիրը ֆինանսավորել է ԱՄՆ-ի պաշտպանության դեպարտամենտը՝ ԱՄՆ-ի Զինված ուժերի եվրոպական հրամանատարության մարդասիրական ծրագրի շրջանակներում: Վերանորոգման աշխատանքները սկսվել են 2003 թ.-ի հոկտեմբերին և ավարտվել են 2004 թ.-ի մարտին: Դրանց արդյունքում վերանորոգվել են հիվանդանոցի տանիքը, ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերը, էլեկտրական համակարգերը, ապահովվել է

նաև ներքին հարդարանքը: Բացի այդ կաթսայատան վերանորոգման միջոցով ԱՄՆ-ի Զինված ուժերի եվրոպական հրամանատարությունը վերականգնել է շենքի ջեռուցման համակարգը:

Հիվանդանոցը Արագածոտնի մարզի միակ խոշոր առողջապահական կենտրոնն է, որից օգտվում են նաև Շիրակի և Արմավիրի մարզերի գյուղական վայրերի բնակիչները, որոնց ընդհանուր թիվը գերազանցում է 60000-ը:

Հիվանդանոցն այժմ ունի 38 ժամանակակից հիվանդասենյակներ, 100 մահճակալներ և 127 աշխատակիցներ, այդ թվում՝ 14 բժիշկներ:

Հիվանդանոցն ունի մի շարք բաժանմունքներ, այդ թվում ընդունարանի և նախնական սանացիայի սենյակ, վիրահատարան, ռենտգեն-կաբինետ, հիվանդասենյակներ, մանկաբուժական սենյակ, կարանտինային սենյակ և ծննդաբերական սենյակ:

Վերանորոգված հիվանդանոցը ոչ միայն բարելավել է բնական կամ արհեստածին աղետների հետևանքով տուժածներին օգնելու Հայաստանի կարողությունները, այլ նաև բուժկենտրոնը ապագա հիվանդների համար դարձրել է ավելի ապահով ու գրավիչ վայր՝ խթանելով շրջաններում բուժսպասարկման որակը:

Լրացնիչ տեղեկությունների համար այցելել հետևյալ վեբ-կայքը՝

<http://www.dsca.osd.mil/programs/HAI/HAI.htm>

և <http://www.usaid.gov/am>

ԱՄՆ-ի կառավարության շնորհիվ, Հայաստանի տարեցները դեղորայքից օգտվելու հնարավորություն են ստանում

ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտը ֆինանսավորում է Միջազգային օգնության և զարգացման կազմակերպության կողմից իրականացվող ծրագրեր, որոնց նպատակն է օգնել Հայաստանի տարեցներին: Նորա Մարությանն այդ օժանդակությունից օգտվողներից մեկն է:

Վերջերս լրացել է Նորա Մարությանի յոթանասունամյակը: Ինչպես Երևան քաղաքի վարսունն անց բնակիչներից շատերը, նա միայնակ թռչակառու է և ապրում է իր ամսական թռչակի հույսով: Նորա դժվարություններն էլ ավելի են բարդանում այն պատճառով, որ նա տառապում է շաքարախտով: Անհրաժեշտ դեղորայքի ծախսերը հոգալու համար Նորան հաճախ ստիպված է լինում ֆինանսական գոհողությունների գնալ:

Նորան ընտանիքի անդամներից կամ բարեկամներից որևէ օգնություն չի ստանում և ուստի ստիպված է ապրել ամսական 5400 դրամ (մոտ 10 դոլար) կազմող թռչակով: Ամեն ամիս նա այցելում է Էնդոկրինոլոգիայի քաղաքային դիսպանսեր՝ դեղորայք ստանալու համար: Եթե չկիներ Միջազգային օգնության և զարգացման ծրագրի օգնությունը, Նորան ստիպված կլիներ իր Եկամուտի կեսը՝ ամիսը հինգ դոլար, վճարել իր դեղորայքի համար: «Առանց այդ ծրագրի ես ստիպված էի լինելու ընտրել, թե

ինչ գնեմ՝ անհրաժեշտ սնունդ, թե՞ դեղորայք: Իմ վերջը ի՞նչ պիտի լիներ», - ասում է Նորան:

Այս տարածաշրջանում, որտեղ կա կեղծ դեղորայքի խնդիր, ծրագիրը օգնում է ստանալ բարձրորակ դեղորայք: Միջազգային օգնության և զարգացման կազմակերպության ծրագիրը նաև գրաղվում է հիվանդությունների վերահսկողության և կանխարգելման խնդիրներով: Այն օգնում է ավելի քան 120000 սոցիալապես անապահով մարդկանց, որոնք դեղորայք են ստանում Հայաստանի ողջ տարածքով սփռված 157 կլինիկաներից, հիվանդանոցներից և դիսպանսերներից: Դրանցից շատերի, այդ թվում նաև Նորայի համար, սա ոչ միայն կյանքի որակի, այլ նաև կենացմահու խնդիր է:

Միջազգային օգնության և զարգացման կազմակերպության մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար այցելել հետևյալ վեբ-կայք՝ www.ird-dc.org

**Միկրո-ձեռնարկությունների զարգացման նախաձեռնության կողմից
կազմակերպված համաժողովի միջոցով ԱՄՆ ՄԶԳ-ն սատարում է
տնտեսական աճը**

ԱՄՆ ՄԶԳ-ն վերջերս Երևանում մի համաժողով էր կազմակերպել փոքր բիզնեսի զարգացումը խրախուսելու նպատակով, որին հրավիրված էին բարձրաստիճան պաշտոնյաներ, միկրո-ձեռնարկատիրությամբ գրաղվողներ և դոնոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Համաժողովի հովանակորն էր ԱՄՆ ՄԶԳ-ի միկրո-ձեռնարկությունների զարգացման նախաձեռնությունը: Համաժողովի ընթացքում քննարկվել են Հայաստանում միկրո-ֆինանսավորման հետ կապված օրենսդրական դաշտն ու կանոնակարգիչ միջավայրը: 2003 թ.-ի հուլիսին ստեղծված Միկրո-ձեռնարկությունների զարգացման նախաձեռնությունը՝ ԱՄՆ ՄԶԳ-ի այլ ծրագրերի հետ միասին նպաստում է Հայաստանում միկրո-և փոքր ձեռնարկությունների գործունեության միջավայրի բարելավմանը: << Կառավարությունը գիտակցում է, որ փոքր բիզնեսի աճը չափազանց կարևոր է տնտեսության առողջ զարգացման համար, և ԱՄՆ ՄԶԳ-ն պատրաստ է իր աջակցությունը բերել միկրո-և փոքր ձեռնարկությունների զարգացումը խթանելու գործում:

Համաժողովի ժամանակ քննարկվել է <<-ում միկրոֆինանսավորման հետ կապված օրենսդրական դաշտի ուսումնասիրությունը, որը կատարվել է Միկրո-ձեռնարկությունների զարգացման նախաձեռնության կողմից: Ուսումնասիրության մեջ առաջարկվում են բարեփոխումներ, որոնք կավելացնեն ֆինանսավորման մատչելիությունը միկրո-և փոքր ձեռնարկությունների համար: Այն նաև մատնանշում է մի շարք խոչընդոտներ, որ պետք է հաղթահարվեն կառավարության և այլ շահագրգիռ կողմերի ջանքերով: Կարևոր հարց է մնում միկրոֆինանսավորման կարգավորման ինստիտուցիոնալ կառուցվածքը: Ըստ տարբեր առաջարկների, այդ հարցով պետք է գրաղվի կամ << կենտրոնական բանկը, կամ էլ << ֆինանսների և

Էկոնոմիկայի նախարարությունը: Համաժողովը հնարավորություն տվեց համաձայնության գալ այդ հարցերի շուրջ: Համաժողովին մասնակցել են << կենտրոնական բանկի խորհրդի անդամները, ֆինանսների և էկոնոմիկայի փոխնախարարները, արդարադատության նախարարության բարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկը, Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչները և միկրոֆինանսավորմանբ զբաղվող հայաստանյան բոլոր խոշոր կազմակերպությունների գործադիր տնօրենները:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար այցելել հետևյալ վեբ-կայքը՝
www.usaid.gov/am/activitypages/chem-medi2003.html

ԱՄՆ ՄԶԳ-ի աջակցությամբ, <<Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը էներգիայի խնայողաբար օգտագործման նոր ուղիներ է փնտրում

Երբ միջոցները սուր են, ինչպես, ասենք, շատ պետական և տեղական հիմնարկներում, կոմունալ ծախսերը կազմում են ընդհանուր ծախսերի չափազանց բարձր տոկոսը: Երբ 2003 թ.-ի ապրիլին սկսվեցին <<Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի շենքի վերանորոգման աշխատանքները, հիմնական նպատակն էր ստեղծել էներգիայի խնայողության տեսակետից այնպիսի արդյունավետ համակարգ, որը հարմարավետ աշխատանքային պայմաններ կստեղծի շենքում՝ համեմատաբար ցածր գներով: Հանձնաժողովը ցանկացավ այնպիսի օդափոխիչ համակարգ տեղադրել, որ այն արդյունավետ լինի էներգիայի և ծախսի տեսակետից և օրինակ ծառայի հայաստանյան մյուս կազմակերպությունների համար: ԱՄՆ ՄԶԳ-ի ֆինանսավորմանբ գործող էներգաարդյունավետության սպառման ոլորտի դեկավարման և վերականգնվող էներգիայի զարգացման ծրագրի աջակցությամբ հանձնաժողովին հաջողվեց այդպիսի համակարգ տեղադրել:

<<Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի շենքում տեղադրվել է ջեռուցման և օդափոխության նոր համակարգ, որն աշխատում է ինչպես բնական գազով, այնպես էլ արդեն ավանդական դարձած էլեկտրականությամբ: Նոր համակարգի արդյունքում սպասվում է ծախսի զգալի խնայողություն, քանի որ Հայաստանում բնական գազը 75 տոկոսով ավելի էժան է, քան էլեկտրականէրգիան: Բացի այդ, շենքն ունի էներգիայի տեսակետից արդյունավետ ցերեկային լուսավորման համակարգ, որն ավելի էժան է, քան սովորական լամպերով աշխատող համակարգը: Շենքում նաև տեղադրվել են նոր պատուհաններ, որոնք նվազեցնում են ջերմության կորուստը: Տեղադրվել են նաև հատուկ դռներ, որոնք առանձնացնում են տաք և սառը սենյակները, այսպիսով նպաստելով էներգիայի խնայողությանը: Ակնկալվում է, որ այս ամենի արդյունքում տարեկան խնայողությունը կկազմի մոտ 9000 դոլար: Հանձնաժողովի նորոգված շենքը էներգիայի և ծախսերի

առումով արդյունավետ կառուցի գերազանց օրինակ է, որին կարող են հետևել Հայաստանում գործող համանման այլ ծրագրերը:

Լրացնիչ տեղեկությունների համար այցելել հետևյալ վեբ-կայքը՝
www.usaid.gov/stories/armenia/ba_armenia_puc.html